

Finnmark i tynne tråder

Selv om gleden er stor i Finnmark over beslutningen om å bygge ny 420 kV-linje fra Balsfjord til Skaidi, vil både beredskap og vindkraftutbygging fortsatt henge i tynne tråder. Det skyldes først og fremst at Statnett ikke vil søke konsesjon på linja videre fra Skaidi til Varangerbotn.

Statnett mener at de store industrietableringene knyttet til olje og gass i Finnmark er uavklart. – Det er ennå ikke grunnlag for å sende en konsesjonssøknad om ny 420 kV-linje fra Skaidi til Varangerbotn, sier konserndirektør i Statnett Håkon Borgen i en kommentar til avisa Finnmark Dagblad.

Både adm. direktør Kjell Eliassen i Varanger Kraft AS og ordfører i Tana Frank M. Ingilæ uttaler seg i Finnmark Dagblad om risikoen ved ikke å gå videre med planene for Varangerbotn – Skaidi. Eliassen legger vekt på både leveringssikkerheten og næringslivets behov. Tanaordføreren, som også er leder av regionrådet, presiserer viktigheten av bedre overføringskapasitet som grunnlag for en positiv utvikling av arbeidsplasser i regionen.

Høna og egget i vinden

I Øst-Finnmark er kraftutbygging bokstavelig talt i vinden. Varanger Kraft har bygd ut 45 MW vindkraft på Raggovidda ved Berlevåg, og Finnmark Kraft planlegger en 50 MW vindkraftpark i Hamnefjell ved Båtsfjord. Men Varanger Kraft har konsesjon på inntil 200 MW og Finnmark Kraft inntil 120 MW. På grunn av manglende nettkapasitet kan ikke dette potensialet utnyttes i det som er regnet som Norges beste vindkraftprosjekter.

Adm. direktør John Masvik i Finnmark Kraft AS tok tak i disse utfordringene under sitt foredrag om «En vindkraftaktørs erfaring med koordinering av nettilknytning» på Norges energidager nylig. – Det tar tid å få på plass nødvendige investeringsbeslutninger som resulterer i «høna og egget»-diskusjoner, sa Masvik.

FOTO: BJARNE LANGSETH

Statnett mener nå at det ennå ikke er grunnlag for å sende konsesjonssøknad om ny 420 kV-linje fra Skaidi og hit til Varangerbotn. Dette har skapt stor usikkerhet og engasjement i Finnmark.

I dette utsagnet fra Masvik ligger nettopp spørsmålet om hva investeringsbeslutninger skal bygges på – behov for nett eller behov for kraft? Ingen høne uten egg, intet egg uten høne.

– Det er viktig at partene forstår og respekterer utfordringene hos den andre part, sa John Masvik i sitt foredrag.

Gladmelding med bismak

Adm. direktør Per-Erik Ramstad i Alta Kraftlag SA og leder av Defos nordområdeutvalg, uttrykker glede over Statnetts beslutning om å bygge ny 420 kV-linje fra Balsfjord til Skaidi. Men omtrent samtidig med at denne gladmeldingen kom, avholdt Statnett et møte med fylkesmann, fylkeskommune og sentrale energiaktører.

– Her informerte Statnett om at de

ikke vil søke konsesjon på 420 kV-linjen fra Skaidi til Varangerbotn i løpet av 2015 slik det står i Statnetts egen utviklingsplan, sier Ramstad til NettOpp. – De kunne heller ikke redegjøre for prosessen rundt disse endringene. I stedet har de innført et nytt «verktøy» som kalles «konseptvalgsutredning». I stedet for en ferdig konsesjonssøknad i 2015, skal man bruke like lang tid på en annen type utredning – med et uvisst resultat. Det er ikke til å legge skjul på at dette er svært dårlig mottatt, sier Per-Erik Ramstad i en kommentar til NettOpp.

Fylkesmyndigheter og energiaktører har tatt initiativ til et møte for å diskutere hva de skal gjøre videre. NettOpp vil følge opp denne saken etter møtet i Finnmark.

Ingen samfunnsløft med skille

Dersom selskapsmessig og funksjonelt skille hadde vært innført for 10 år siden, ville det ikke vært mulig å gjennomføre et samfunnsmessig løft slik det nå er gjort, blant annet i Finnmark.

Alta Kraftlags høringssvar til Reiten-rapporten vises det til de store investeringene selskapet har foretatt med utbygging av fibernett for lokalsamfunnet. Adm. direktør Per-Erik Ramstad i Alta Kraftlag presiserer at de har en bokført verdi på fiber på 105 millioner kroner, og at de har investert over 160 millioner. I tillegg har Alta Kraftlag SA vært hovedaktør for å få til en utbygging gjennom hele fylket.

Store samfunnsmessige løft som dette er kun mulig med utstrakt samarbeid, og ved at ressurser kan benyttes på tvers i egen organisasjon. «Slike oppsplittinger som rapporten legger opp til vil være direkte ødeleggende, både for videreutvikling og nybygging av slik infrastruktur», heter det i høringsuttalelsen.

Samfunnsmessig løft

Den fiberutbyggingen som har skjedd i hele Finnmark er et samfunnsmessig løft som i all hovedsak er motivert ut fra at innbyggerne, utdanningsinstitusjoner, offentlig tjenesteyting og næringsliv i Finnmark skal ha minst like god tilgang på høykvalitets kommunikasjonsløsninger som i andre deler av landet, skriver Alta Kraftlag. De poengterer også at et slikt skille som foreslått vil rive ned den organiseringen som er gjort til beste for medlemmene, og det fratras selskapet muligheten til å yte tjenester på det nivået de har i dag.

«Før myndighetene vurderer å innføre selskapsmessig og funksjonelt skille, må det dokumenteres en positiv kostnytte. Da må man også se på de kunde-

FOTO: BIANNE LANGSETH

Det ville ikke vært mulig å gjennomføre et samfunnsmessig løft, slik det er gjort i Finnmark, med selskapsmessig og funksjonelt skille.

fokuserte everkene som driver etter samme modell som Alta Kraftlag.»

Per-Erik Ramstad poengterer også at Alta Kraftlag har hatt fokus på lave strømpriser i alle år. – Dagens regler om regnskapsføring og nøytralitet er gode, og dessuten er det helt utenkelig å legge ekstrakostnader på nettleie, sier han. – Lav og stabil nettleie og høy leveringssikkerhet er enda mer hellig enn fiberutbygging her hos oss, sier Ramstad til NettOpp.

Robuste selskaper?

Hva er egentlig robuste selskaper?, spør Alta Kraftlag i høringsuttalelsen. Det hevdes stadig at små selskaper ikke er robuste nok, noe de mener

ikke er riktig. De store etterslepene i reinvesteringer i strømmettet finnes hos store everk og hos Statnett, i hvert fall ikke i Finnmark.

Flere små nettselskap i Finnmark har hatt fullt utbygd 2VK i mange år allerede, og det er de store som har bedt om utsettelse. I Finnmark har man også blant landets beste tilganger til høykvalifisert fibernett både på transportnivå og i aksessnettet. «Også her har små everk gått foran og vist vei både på teknologi, kundefokus og økonomisk løfteevne», skriver Alta Kraftlag SA blant annet i sitt høringssvar til OED om Reiten-rapporten. Med dette vil de også tilbakevise påstanden om at små selskaper ikke er robuste nok.

Defo fikk gjennomslag

Forbrukerrådet har etter henvendelser fra Defo gått ut å advart mot nye triks fra strømselgere som retter seg mot enkeltpersonforetak. Defo fikk gjennomslag for at disse selgerne villeder kundene.

På vegne av tre medlemmer tok Defo kontakt med Forbrukerrådet for å be om vurdering av lovligheten av å forsøke å få privatpersoner til å inngå bedriftsavtaler for egen bolig. Forbrukerrådet har nå gått ut med advarsel om denne framgangsmåten og skriver blant annet på sin hjemmeside:

«Flere selgere av strøm, blant annet Hafslund og Norgesenergi, prøver nå å få privatpersoner til å inngå bedriftsavtaler for egen bolig. Det kan bli dyrt, selv om det høres billig ut».

Deretter utdyper Forbrukerrådet hva som er faren med å gå inn på en slik kontrakt:

«Prisen som oppgis kan virke fristende, men den er uten moms. I tillegg kommer påslag og el-sertifikatkostnader. Dermed kan tilbudet faktisk bli dyrere, og jussen blir mer komplisert. Det er også lang bindings-tid og dyrt å komme ut av kontrakten.»

Forbrukerrådet advarer mot å inngå slike kontrakter.

Behold 80/20-prosentregelen!

Defo mener det er viktig at kryssubsidiering unngås. Det må likevel ikke innføres regler som skaper større ulemper enn den eventuelle effekten av økt konkurranse. Av den grunn må 80/20-prosentregelen bestå.

I sitt hørings svar til NVE om endring i kontrollforskriften – kryssubsidiering, gjør Defo det klart at det er viktig at kryssubsidiering unngås og at reglene gjenspeiler dette utgangspunkt for å sikre så like konkurransevilkår som mulig. «En må likevel ikke innføre regler som er for rigide og kostnadsdrivende for konsernene som innebærer større ulemper enn den eventuelle effekten en økt konkurranse vil medføre», heter det blant annet i hørings svaret.

Unngå byråkrati

Med dette som bakgrunn ber Defo om at den regelen opprettholdes som innebærer at en kan gå ut uten anbud dersom konsernleverandøren omsetter for mindre enn 20 prosent utenfor konsern. Dette er gjengs i andre land, og begrunnelsen er åpenbar ved at det unngås administrative kostnader og byråkrati som ikke står i forhold til kostnadene. Defo advarer mot et byråkratisk, rigid og lite effektivt regelverk.

Svekket beredskap

Utenfor de store byene er det ikke alltid tilgjengelige tilbydere for blant annet vaktberedskap. I slike tilfeller kan ikke Defo se at ikke selskapene skal kunne utnytte samdriftsfordeler og benytte de beste ansatte til disse viktige oppga-

FOTO: BARNÉ LANSCHET

Defo advarer mot et byråkratisk, rigid og lite effektivt regelverk.

vene uavhengig av hvor de er ansatt i konsernet. «Noe annet mener vi vil kunne svekke beredskapen i Distrikts-Norge», skriver Defo. Organisasjonen er urolig for at beredskapen kan bli svekket gjennom en rigid anvendelse av reglene rundt internkjøp.

Andre forhold

Defo gjør også oppmerksom på at muligheten for å unngå kryssubsidiering vil bli tatt hånd om ved innføring av AMS, Elhub og en mulig en-faktura-modellen. I tillegg blir det også en

splitting av kundedatabasene til nett og kraft fra 2019 som også bidrar til å forhindre kryssubsidiering.

Defo har registrert at hørings dokumentet ser ut til å legge til grunn at det foreligger feilføring av kostnader i retning av at andelen som føres på nett er større enn den burde være. «Vår erfaring er heller at dersom selskapene er i tvil om kostnadsfordelingen, lar man heller tvilen komme nettet til gode», skriver Defo i sitt hørings svar til NVE om endring i kontrollforskriften – kryssubsidiering.

Uheldig nedlegging av liste

Konkurransetilsynet vurderer å legge ned sin strømprisliste fra nyttår. Defo mener det er uheldig at det da blir en periode på flere måneder før den nye strømprisportalen er oppe.

Dette vil være uheldig for kunder, nøytralitet og like konkurranseforhold for kraftleverandørene, skriver Defo i mail til flere departementer.

«Vi er redde for at mange kunder blir «lurt» inn i avtaler de ikke er tjent med i

denne overgangsperioden», skriver Defo.

I mailen blir blant annet Nærings- og fiskeridepartementet bedt om å pålegge Konkurransetilsynet å opprettholde sin strømprisliste fram til den nye strømprisportalen er i drift.

Forsvinner i dragsuget

Ønsker NVE å støvsuge bort alle små nettselskaper? Spørsmålet har dukket opp etter at Per Sanderud i en forsnakkelse, eller hva det nå var, under innlegget på Norges Energidager nevnte støvsugere med effekt på 2 400 MW.

Reiten-rapporten blir bare en fjert mot slike virkemidler.

FOTO: SEIFE